

DEBRECENI REFORMÁTUS HITTUDOMÁNYI EGYETEM

FEJLESZTŐPEDAGÓGUS

szakirányú továbbképzési szak

KÉPZÉSI FÜZET

Debreceni Református Hittudományi Egyetem
Felnőttképzési Központ

Debrecen
2016

DEBRECENI REFORMÁTUS HITTUDOMÁNYI EGYETEM

FEJLESZTŐPEDAGÓGUS
szakirányú továbbképzési szak

szerkesztette: Fülekiné Joó Anikó

Debreceni Református Hittudományi Egyetem
Felnőttképzési Központ

Debrecen
2016

ÁLTALÁNOS TUDNIVALÓK

Az intézmény neve és címe:	Debreceni Református Hittudományi Egyetem 4026 Debrecen, Kálvin tér 16. Telefonszám: 52/518-500
Intézmény azonosító:	FI12746
Intézményakkreditációs lajstromszám:	ALF-052
Nyilvántartási szám:	09-0113-04
A képzés vezetője, szakfelelős:	Pinczésné dr. Palásthy Ildikó PhD
A képzés tanulmányi előadója:	Fülekiné Joó Anikó oktatásszervező Fehér Péter oktatásszervező
A képzés formája:	esti tagozat

**Fejlesztőpedagógus
szakirányú továbbképzés képzési és kimeneti követelményei**

I. A szakirányú továbbképzés megnevezése:

Fejlesztőpedagógus szakirányú továbbképzési szak

II.A létesítést engedélyező határozat ügyiratszám:

OH-FRKP/1389-6/2007. és az azt módosító OH-FHF/1116-4/2009.

III. A létesítő intézmény neve:

Eötvös Lóránd Tudományegyetem

IV. A képzést indító intézmény neve:

Debreceni Református Hittudományi Egyetem

V. A szakirányú továbbképzési szak képzési és kimeneti követelménye:

1. A szakirányú továbbképzés megnevezése: Fejlesztőpedagógus

2. A szakképzettség oklevélben szereplő megnevezése: Fejlesztőpedagógus

3. A szakirányú továbbképzés képzési területe: pedagógusképzés

4. A felvétel feltétele:

a) Pedagógus képzési területen óvó, tanító, gyógypedagógia, konduktor alapképzési szakokon szerzett szakképesítés

b) Bármely képzési területen, tanári szakon szerzett szakképzettség

c) Pedagógia, pszichológia képzési ágban, pszichológia, pedagógia szakon szerzett szakképesítés

d) Az a), b) pontokban leírt szakképzettséggel pedagógus munkakörben eltöltött legalább két év gyakorlat

e) A c) pontban leírt szakképesítéssel oktatási nevelési intézményben eltöltött legalább két év gyakorlat

5. A szakirányú továbbképzési szak célja, a képzés során elsajátítandó kompetenciák

A képzés célja olyan szakemberek (pedagógusok) képzése, akik pszichológiai, pedagógiai ismereteik birtokában szakszerűen végezhetik a különböző beilleszkedési és/vagy tanulási nehézségekkel küzdő gyermek pedagógiai szűrését, prevencióját és korrekcióját csoportos és egyéni formában.

Ismeretek:

Ismeri a fejlődés-fejlesztés főbb elméleti koncepcióit, a személyiség és az értelmi fejlődés életkori és individuális jellemzőit. Elsajátította a tanulási nehézségek pszichológiai és pedagógiai diagnosztikáját. Tisztában van a fejlesztés elméleti és gyakorlati kérdéseivel, azok prevenció és korrekció formáival, egyéni és csoportos módszereivel.

Az ismeretek alkalmazása a gyakorlatban:

A tanulási nehézségek pedagógiai diagnosztikájának gyakorlati alkalmazására, az eredmények elemzésére és értelmezésére képes. Módszertani ismereteit óvodai, iskolai csoportokban, egyéni és kiscsoportos fejlesztési eljárásokban alkalmazni tudja. Képes felismerni a tanulási zavarra utaló jeleket, diagnosztizálás céljából tovább irányítja ezeket a várhatóan kompetenciakörén kívül eső tanulókat.

Elvárt szakmai hozzáállás és feladatok:

Speciális elméleti és módszertani felkészültsége révén hatékonyan elősegíti az alapkészségek elsajátítását a készségek, képesség fejlesztését a lassúbb érési tempójú és a tanulási nehézségekkel küzdő gyermekeknél, egyben szerepet vállal a tehetségek felismerésében és gondozásában.

Kompetenciája:

Azokra a gyermekekre terjed ki, akik legalább normál intelligencia-övezetben helyezhetők el, ép érzékszervekkel rendelkeznek, s érésbeli lemaradásuk vagy tanulási nehézségeik elsősorban a környezeti károsító hatásokkal indokolhatók. Kompetenciája nem terjed ki a sajátos nevelési igényű (tanulási zavar BNO kóddal) tanulók diagnosztizálására, sem ezek terápiájára. A sajátos nevelési igényű tanulók kiszűréséhez együttműködik a Szakértői Bizottsággal és tanulási zavar esetén a szakszerű terápia biztosítása céljából a gyógypedagógus kollegákkal.

- 6. A képzési idő félévekben:** 4 félév (előzetes tanulmányok beszámításával ez maximum 2 félévvel csökkenthető. Beszámítható: Fejlesztőpedagógus 120 órás tanfolyam, alapítási eng. szám: T-300730-340/1999. ELTE pedagógus szakvizsga-preventív és korrekatív pedagógiai pszichológia; egyéb: tematika és megszerzett minősítés alapján)
- 7. A szakképzettség megszerzéséhez összegyűjtendő kreditek száma: 120** (előzetes tanulmányokból beszámítható max. 60 kredit)
- 8. A szakképzettség szempontjából meghatározó ismeretkörök(szakmai gyakorlat) és az ezekhez rendelt kreditérték:**

Alapozó ismeretek: 30 kredit

- a. A fejlődés, fejlesztés elméleti kérdései, a szocializáció mechanizmusa.
- b. A személyiségfejlődés életkori és egyéni sajátosságai, a személyiségfejlesztés főbb feladatai.
- c. Az értelmi fejlődés főbb koncepciói, életkori sajátosságok
- d. A tanulási képességet meghatározó pszichikus funkciók fejlődése
- e. Az iskolai tanulást befolyásoló kognitív és affektív tényezők
- f. A pedagógus, mint a fejlesztés forrása, befolyásolás, modellhatás
- g. Adaptivitás a pedagógiai gyakorlatban.

Speciális ismeretkörök, elmélet és gyakorlat: 75 kredit

- Nevelépszichológia – Devianciák, veszélyeztetettség. Serdülőkor pszichológiai jellemzői.
- Iskolai szociálpszichológia – Speciális, problémás pedagógiai helyzetek elemzése és kezelésének módszerei.
- Tanulásmódszertan – A tanulási nehézségek oki háttere és tünetei (az olvasási és számolási nehézségek elméleti és gyakorlati kérdései).
- Komplex szűrések a fejlesztőpedagógus szolgálatában: a szűrőeljárások menete, etikája, kompetenciája, az eredmények értékelése.
- A fejlesztés fő területei, módszertani alapok.
- A tehetség jellemzői, tehetséggondozás.
- A gyakorlati képzés fő területei:
  - A gyermeki személyiség megismerésére szolgáló nevelépszichológiai és pedagógiai eljárások;
  - Az értelmi fejlettség, tanulási képességek mérésére, szűrésére szolgáló eljárások elemzése, esetmegbeszélések;
  - Testséma-, percepciófejlesztés gyakorlati eljárásai;
  - A mozgás, mint a percepció fejlesztés fő területe;
  - A játék szerepe a prevenció és korrekció fejlesztésben, fejlesztő játékok alkalmazásának gyakorlati lehetőségei;
  - A zene szerepe a prevenció és korrekció fejlesztésben;
  - Tehetséggondozás.

9. A szakdolgozat kreditértéke:5+10 kredit

10.A számonkérés módja:

Minősített aláírás, gyakorlati jegy, kollokvium, indexben rögzítve, kreditértéket hozzárendelve.

A záróvizsgára bocsátás feltételei:

- A tantervben előírt valamennyi tanulmányi és vizsgakötelezettség teljesítése
- Bírálattal elfogadott szakdolgozat

11.A képzés infrastrukturális feltételei (könyvtár, tanterem, írásvetítő, számítógép, projektor, video) biztosítottak

VI. Képzésfelelős: Pinczésné dr. Palásthy Ildikó PhD

Mintatanterv
Fejlesztőpedagógus szakirányú továbbképzési szak
2016 esti tagozat

Kód	Tantárgyak	Előfeltételek	I.	II.	III.	IV.	St.
	<i>Alapozó ismeretek</i>						
FFFD1E	A fejlődés és a differenciált fejlesztés elméleti kérdései*		20+0 k 7				K
FFSNS1E	Személyiség, nevelés- és szociálpszichológia*		15+15 k 10				K
FFTKP1E	A tanulási képességeket meghatározó pszichikus funkciók*		15+0 k 6				K
FFAPG1E	Adaptivitás a pedagógiai gyakorlatban			10+10 k 7			K
	<i>Szakmai ismeretek</i>						
FFFTM1E	A fejlesztés fő területei, módszertani alapjai*			0+50 ma 18			K
FFDIA1E	Diagnosztika*		5+5gyj5				K
FFTIF1E	Tanulásiirányítás, folyamattervezés és -szervezés				10+10gyj8		K
FFTEG1E	Tehetséggondozás				10+5 k 5		K
FFVAL1E	Szabadon választható tárgy				0+15 ma 5		SZV
FFVAL2E	Szabadon választható tárgy					0+15 ma 1	SZV
	<i>Gyakorlat</i>						
FFMHC1E	Mentálhigiénés csoport		0+15 ma 1				K
FFMHC2E	Mentálhigiénés csoport	FFMHC1E		0+15 ma 2			K
FFDIA1E	Diagnosztika*		5+5gyj5				K
FFPES1E	Pedagógiai esetelemző csoport				0+15 ma 3		K
FFPES2E	Pedagógiai esetelemző csoport	FFPES1E				0+15 ma 2	K
FFHOS1E	Hospitálás		0+15 ma 1				K
FFHOS2E	Hospitálás	FFHOS1E		0+20 ma 3			K
FFTIG1E	Tanulásiirányítási gyakorlat				0+25 gyj4		K
FFTIG2E	Tanulásiirányítási gyakorlat					0+60 gyj17	K
	<i>Szakdolgozat és konzultáció</i>						
FFSZD1E	Szakdolgozat				5 ma 5		K
FFSZD2E	Szakdolgozat	FFSZD1E				5 gyj10	K
	Össz-óraszám		105	105	95	95	400
	Kreditszám		30	30	30	30	120

* A 2. félévi szigorlat tárgyai

Tanulmányi információk

Tanév: 2016/17.

A tanév időbeosztása:

őszifélév:

szorgalmi időszak: 2016. szeptember 5. – december 9.

vizsgaidőszak: 2016. december 12. – 2017. január 27.

tavaszfélév:

szorgalmi időszak: 2017. február 6. – május 12.

vizsgaidőszak: 2017. május 15. – június 23.

Beiratkozás: az első konzultáció alkalmával

Konzultációk: havonta két alkalommal pénteken 13.00-tól, szombaton 9.00-tól.

A részletes órarend elérhető a Felnőttképzési Központ honlapján:

<http://www.drhe.hu/felnottkepzesi-kozpont>

Ügyintézés helye és ideje: Felnőttképzési Központ fsz. 030.
Hétfőtől csütörtökig 9.00-tól 16.00-ig
Pénteken 9.00-tól 13.00-ig

Képzési díj: 100.000 Ft/ félév

Beiratkozási/ Regisztrációs díj: 8.000 Ft/ félév

A záróvizsgára való jelentkezés rendje:

Záróvizsgára az bocsátható, aki a képzési program minden előírt követelményét teljesítette. A hallgató a záróvizsgára való jelentkezési szándékát a honlapon elérhető nyomtatványnak a Felnőttképzési Központ által megadott határidőre történő benyújtásával jelzi.

KÉPZÉSI SZERZŐDÉS

(hallgatóknak)

Mely létrejött a nemzeti felsőoktatásról szóló 2011. évi CCIV. törvény alapján folyó iskolarendszerű szakirányú továbbképzés tárgyában az 1. pontban megjelölt szerződő felek között az alábbi feltételekkel:

1. Szerződő felek:

Debreceni Református Hittudományi Egyetem 4026 Debrecen, Kálvin tér 16. (intézményi azonosító: FI12746, adószám: 19876182-2-09) mint képzést végző intézmény és

..... (név, születési név) hallgató
..... (születési helye, ideje),
..... (anyja neve),
.....(lakcíme),
.....(hallgatói azonosító)
.....(értesítési cím, tel. e-mail)

mint képzésben részt vevő hallgató, aki .....
alapképzettséggel rendelkezik.

2. A szerződés tárgya: .....szakirányú továbbképzés.

3. A képzés időtartama: ..... félév, kezdő időpontja 20. ....

4. A képzés tanterve: a DRHE által a képzési és kimeneti követelmények szerint kidolgozott és elfogadott tantervi háló és tantárgyi program szerint.

5. A képzés helye: Debrecen, Kálvin tér 16.

6. Aképzés önköltsége .....Ft/félév, mely magába foglalja a tanulmányi kötelezettség teljesítésével kapcsolatos összes költséget (vizsgadíj, pótvizsga díj, záróvizsga díj). A képzés önköltsége a jelen képzés alapján fennálló hallgatói jogviszony alatt nem módosítható. Az első félévben a képzés önköltségét a hallgató 20.....-ig, de legkésőbb a beiratkozástól/regisztrációtól számított két héten belül köteles a Neptun rendszeren keresztül átutalni a DRHE számlájára (Számlaszám: 11738008-20011428).

7. A hallgató beiratkozáskor .....,- Ft, azaz ..... forint beiratkozási díj, a további félévekben .....,- Ft, azaz .....forint regisztrációs díj fizetésére köteles. Ha a hallgató a tanulmányait – bármely okból – abbahagyja, a befizetett képzési díjat, beiratkozási/regisztrációs díjat nem követelheti vissza.

8. A képzéshez szükséges infrastrukturális feltételeket a DRHE biztosítja, s azokat a hallgató a DRHE szabályzataiban foglaltak szerint jogosult használni.

9. A hallgató hallgatói jogviszonyára, tanulmányi és vizsgaügyeire a DRHE szabályzatai megfelelően vonatkoznak, melyeket köteles betartani. A szabályzat rendelkezéseinek megszegése esetén a DRHE az abban meghatározott jogkövetkezményeket alkalmazza.

10. A foglalkozásokon való részvétel kötelező. Rendkívüli esetben legfeljebb a foglalkozások 20%-áról való távolmaradás engedélyezése kérelmezhető. Ennek túllépése nem teljesített krediteket von maga után. Az engedéllyel mulasztott tanórák tananyagának, követelményeinek pótlását és annak határidejét az érintett oktató határozza meg.

11. A hallgató jelen szerződés aláírásával igazolja, hogy a képzésről szóló tájékoztatást megkapta.

12. A hallgató a jelen szerződés alapján tudomásul veszi és elfogadja, hogy a képzés befejezését és a vizsga eredményes letételét oklevél dokumentálja.

Az oklevél igazolja, hogy a hallgató a szakirányú továbbképzésben részt vett, vizsgakövetelményeinek eleget téve azt eredményesen elvégezte, és ..... végzettséget szerzett.

Az oklevélre a hallgató az abban foglaltak szerint alapíthatja jogait.

13. Ha a hallgató szerződésszegést követ el azzal, hogy a képzés önköltségét határidőre nem fizeti meg, a DRHE jogosult a szerződést azonnali hatállyal felmondani. A DRHE szerződésszegése esetén a hallgató a Ptk. szerinti kártérítési igénnyel léphet fel.

14. A hallgató a jogorvoslati jogát az Nftv-ben és a Szervezeti és Működési Szabályzatban meghatározottak szerint gyakorolhatja.

Jelen szerződésben nem szabályozott kérdésekben – különösen a szerződő felek szerződésszegésére – a nemzeti felsőoktatási törvény, és a Ptk. idevonatkozó rendelkezései az irányadók.

Debrecen, 20..... napján

.....

rektor

.....

hallgató

TANTÁRGYLEÍRÁSOK

ALAPOZÓ ISMERETEK

A fejlődés és a differenciált fejlesztés elméleti kérdései

A tantárgy neve, kódja	Kontakt órák	Kredit	Zárási forma	Státusz	Ajánlott félév	Előfeltételek
A fejlődés és a differenciált fejlesztés elméleti kérdései FFDF1E	20+0	7	k	K	I.	-

A tantárgy oktatásának célja:

- Pszichológiai és pedagógiai ismeretek felidézése, rendszerezése, a fejlődés és fejlesztés kapcsolatrendszerében
- Ismerjék a fejlődélméleteket, az életkori sajátosságokat s azoktól való eltérés megnyilvánulásait, a fejlődési zavarok tünetcsoportjait
- Ismerjék a kompetencia alapú oktatás elméletét és gyakorlatát
- Fogadják el a differenciált fejlesztés szükségességét, a tanulók egyéni igényeihez rendelhető fejlesztési koncepciókat, optimalizációs stratégiákat
- A fejlesztőpedagógus szerep jellemzőit a fejlesztés folyamatában

A tananyag tartalma:

- A fejlődés és fejlesztés pedagógiai és pszichológiai kérdései
- Fejlődélméletek.(Freud, Erikson, Piaget, Kohlberg, Vallon)
- Fejlődési eltérések, fejlődési zavarok, tünetcsoportok felismerésének elmélete
- Fejlesztési koncepciók
- Konstruktív pedagógia – kompetencia alapú oktatás elmélete
- A differenciált fejlesztés szereplői: SNI, BTM, tanulási és magatartási zavarok. Törvényességi háttér. Köznevelési – esélyegyenlőségi – deszegregációs törvények és rendeletek
- A differenciált fejlesztés osztálytermi folyamatai. A differenciálást meghatározó dokumentumok. (PP, NT, Irányelvek NAT... stb.) A fejlesztés dokumentumai. Az egyéni fejlődési-fejlesztési terv
- Differenciált tanulási-tanítási stratégiák
- A fejlesztő pedagógus szerep jellemzői
- Az értékelés elméleti kérdései

Követelmény:

Fejlődési portfólió készítése (önreflexiók, előadások tartalma, irodalmi jegyzetek, hospitálási napló, elemzések, tanítói kompetenciák, stb.)

Kötelező irodalom:

Girasek-Pinczésné dr.: A differenciált fejlesztést segítő mérési módszerek. KFRTKF, Debrecen, 2000.

Arany – Girasek –Pinczésné dr.- Sassné dr.: A differenciált fejlesztés oktatásának pszichológiája. KFRTKF, Debrecen, 1997.

Sassné dr. Kiss Gabriella: A differenciált oktatás módszertana. KFRTKF, Debrecen, 1999.

Mező Ferenc: A tanulás stratégiája – diákoknak és felnőtteknek. Pedellus Novitas Kft., Debrecen, 2002.

Ajánlott irodalom:

Németi Julia (szerk.): Inkluzív nevelés. Tovább az akadálypályán. Educatio SuliNova, Budapest, 2008.

Vojnitsné Kereszy Zsuzsa- Kókainé Lányi Marietta: Könyv a differenciálásról. Educatio. Budapest, 2008.

Németi Julia (szerk.): Adaptációs kézikönyv. Gyakorlati útmutató integráló pedagógusoknak. Educatio, Budapest, 2008.

Személyiség-, nevelés- és szociálpszichológia

A tantárgy neve, kódja	Kontakt órák	Kredit	Zárási forma	Státusz	Ajánlott félév	Előfeltételek
Személyiség-, nevelés- és szociálpszichológia FFSNS1E	15+15	10	k	K	I.	-

A tantárgy oktatásának célja:

A hallgatók előzetes pszichológiai tanulmányaira támaszkodva, korszerű, speciális ismeretek nyújtásával történő szemléletformálás:

- a sajátos nevelési igényű gyermekekkel foglalkozó pedagógusok számára megfelelő pszichológiai megalapozottságú attitűd kialakítása, formálása
- a tantárgyban elsajátított és integrált ismeretek, kialakult készségek, képességek segítségével a pedagógiai hatékonyság speciális irányú fokozása
- értő figyelem, empátia és tolerancia kialakítása
- ösztönzés a gyermekek differenciált megismerésére és optimális fejlesztésére, nevelésére

A tananyag tartalma:

- A sajátos személyiségfejlődés és –fejlesztés személyiséglélektani megközelítése
- psichoanalitikus, pszichoszociális, humanisztikus elméletek
- Pszichés egészség – betegség
- Biológiai, pszichés és szociális tényezők szerepe a patogenezisben: rizikótényezők
- Kritikus életkori periódusok – magyarázó elméletek
- Nosológia: a tünetek rendszere
- A segítségnyújtás ismereti, attitűd- és személyiségbeli feltételei
- A fejlesztőpedagógus kompetenciái, kompetenciahatárai
- Segítő személyek és intézmények

Követelmény:

A hallgatók ismerjék meg a sajátos személyiség szerveződés folyamatához kapcsolódó általános és szakma-specifikus fogalmakat,

- legyenek képesek ezeket helyesen használni,
- összefüggéseiket látni és láttatni,
- ismerjék fel a fejlődésben a specifikus és az aspecifikus jellemzőket,
- törekedjenek minden gyermek személyiségének pozitív elfogadására,
- olvassanak speciális irányú szakirodalmat,
- végezzenek megfigyeléseket, esetelemzéseket.

Kötelező irodalom:

- Pinczésné dr. Palásthy Ildikó – Girasek János (szerk.): A személyiségfejlődés zavarai. Szöveggyűjtemény, KFRTKF, Debrecen, 2002.
- Ranschburg Jenő: Pszichológiai rendellenességek a gyermekkorban. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 1998.

Ajánlott irodalom:

- Arany Erzsébet - Girasek János - Pinczésné dr. Palásthy Ildikó: Pszichológiai vizsgálati módszerek gyűjteménye. KFRTKF, Debrecen, 1995.
- Buda Béla: A személyiségfejlődés és a nevelés szociálpszichológiája. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 1985, 65-85 o., 102-123.p.
- Csabai Márta – Molnár Péter: Orvosi pszichológia és klinikai egészségpszichológia. Medicina Könyvkiadó Zrt, Budapest, 2009.
- Ehrat, F. : A nehezen kezelhető gyermek (POS). Gondolat, Budapest, 1991.
- György Júlia: A nehezen nevelhető gyerek, Medicina, Budapest, 1987.
- Mészáros Aranka (szerk.): Az iskola szociálpszichológiai jelenségvilága. ELTE Eötvös Kiadó, Budapest, 1999.
- Nemes Livia : A bennünk élő gyermek. FILUM K., Budapest, 2000.
- Pinczésné dr. Palásthy Ildikó (szerk.): Személyiséglélektan. Szöveggyűjtemény, KFRTKF, Debrecen, 2001.
- Pinczésné dr. Palásthy Ildikó: Személyiség- és csoportvizsgálati módszerek. KFRTKF, Debrecen, 2000.
- Pinczésné dr. Palásthy Ildikó (szerk.): Szociálpszichológia. Szöveggyűjtemény, KFRTKF, Debrecen, 1998.
- Vajda Zsuzsanna: A gyermek pszichológiai fejlődése. Helikon Kiadó Budapest, 1999.

A tanulási képességeket meghatározó pszichikus funkciók

A tantárgy neve, kódja	Kontakt órák	Kredit	Zárási forma	Státusz	Ajánlott félév	Előfeltételek
A tanulási képességet meghatározó pszichikus funkciók FFTKP1E	15+0	6	k	K	I.	-

A tantárgy oktatásának célja:

A tantárgy oktatásának célja összefoglalni és elemezni a sikeres tanuláshoz szükséges pszichikus funkciókat, végigvezetni ezen funkciók fejlődését 0-10 éves korban. A fejlődés bemutatása során kiemelendő az iskolába lépés időszaka, az olvasás-írás-számolás megtanulásának feltételeként számon tartott pszichikus funkciók szükséges fejlettségi szintje, a fejlettség megnyilvánulásának a formái. Rávilágítani a funkciók fejlődésbeli és működésbeli összefüggéseire.

A tananyag tartalma:

- A tanulással kapcsolatos fogalmak, elméletek.
- A tanulási nehézségekkel kapcsolatos fogalmak, fogalomrendszer. A tanulási nehézség és egyéb fogalmak a törvényekben, rendeletekben.
- A tanulási nehézségek okai.
- A tanulási képességet meghatározó pszichikus funkciók.
- A tanulási nehézségek felismerése.
- A hátrányos helyzet és az iskolai sikeresség.

Követelmény:

Kollokvium

Kötelező irodalom:

Porkolábné Balogh Katalin: A tanulási képességet meghatározó pszichikus funkciók fejlődése, a tanulási nehézségek korai felismerésének lehetőségei, a fejlesztés perspektívái. Iskolapszichológia. Tankönyvkiadó, Budapest, 1988, 159–186.p.

Ajánlott irodalom:

N. Kollár Katalin – Szabó Éva (szerk.): Pszichológia pedagógusoknak. Osiris Kiadó Budapest, 2004.

N. Kollár Katalin – Martonné Tamás Márta – Porkolábné Balogh Katalin – Gyenei Melinda: Iskolás gyerekek terhelési szintje, pszichoszomatikus egészségi állapota és társas kapcsolatai. Pszichológia és nevelés. Pszichológiai Szemle Könyvtár 3. Akadémiai Kiadó 1999.

Adaptivitás a pedagógiai gyakorlatban

A tantárgy neve, kódja	Kontakt órák	Kredit	Zárási forma	Státusz	Ajánlott félév	Előfeltételek
Adaptivitás a pedagógiai gyakorlatban FFAPG1E	10+10	7	k	K	II.	-

A tantárgy oktatásának célja:

- Fogalmak bevezetése és tisztázása: egységesség, pluralizmus, differenciálás, adaptivitás
- Tisztázni az oktatás célját, menetét, a szükséges továbbépíthető szakmai tudást az adaptivitástól, mint elvárástól közelítve
- A kedvező tanulói környezet újraértelmezése

A tananyag tartalma:

- Az „egységesség”, a „pluralizmus” fogalma és értelmezése a közoktatásban. A differenciálás értelmezése az egységes és a pluralistaoktatási környezetben
- Adaptivitás az oktatásban: az oktatás céljai, az oktatás tartalma; az oktatás menete, továbbépíthető szakmai tudás
- Adaptivitás és a tanulók tudása. A tanulók aktivitási készenlétének jellemzői. A tanulók az önálló, egyéni tanulás és az együttműködés
- Kedvező tanulói környezet: frontális osztálymunka, csoport munka, páros munka, egyéni munka, individualizált munka. A módszerek és a szervezési módok változtatása és szimultán használata

Követelmény:

- Tanórai munkában aktív részt vétel
- Ismerje és adekvátan értelmezze az adaptivitás fogalmi rendszerét
- Legyen képes felismerni az adaptív tanulási helyzetet
- Megfelelően értelmezze az adaptivitás lehetőségeit és feltételrendszerét

Kötelező irodalom:

M.Nádasi Mária: Adaptivitás az oktatásban. ELTE Eötvös Kiadó 2007.
Falus Iván: Didaktika. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 1998,
221-391.o.

Ajánlott irodalom:

Adaptációs kézikönyv. Gyakorlati útmutató integráló pedagógusoknak.
Educatio Társadalmi Szolgáltató Kht., Budapest, 2008.

SZAKMAI ISMERETEK

A fejlesztés fő területei, módszertani alapjai

A tantárgy neve, kódja	Kontakt órák	Kredit	Zárási forma	Státusz	Ajánlott félév	Előfeltételek
A fejlesztés fő területei, módszertani alapjai FFFTM1E	0+50	18	ma	K	II.	-

A tárgy oktatásának célja:

A XXI. században az iskolákra új szerep hárul. Nem elegendő csupán alapvető ismeretekkel és készségekkel ellátni a diákokat, hanem magas szintű gondolkodást, fejlett kommunikációs készséget és társas viselkedést is kell tanítani nekik.

"Sajnálatos módon elhittük, hogy a legtöbbet úgy tanulunk, ha tanítanak bennünket. Pedig a valóság az, hogy a legtöbbet akkor tanulunk, ha motiváltak vagyunk, és biztosítottak a tanuláshoz szükséges körülmények."(Spencer Kagan, 1994)

Ezért olyan pedagógusokat kell képeznünk, akik képesek az átlagtól eltérő fejlődési ütemű gyermek problémáját felismerni, prevencióját és korrekcióját csoportos és egyéni formában tervezni és alkalmazni.

Speciális elméleti és módszertani felkészültségük révén hatékonyan elősegíteni az alapkészségek elsajátítását, a készségek, képességek fejlesztését a lassúbb érési tempójú és a tanulási nehézségekkel küzdő gyermekeknél, egyben szerepet vállalni a tehetségek felismerésében és gondozásában.

A tananyag tartalma:

- Értelmi fejlettség - tanulási képességek – tanulási nehézségek, tanulási zavarok
- Anyanyelvi, matematikai és természetismereti készségekhez, tárgyakhoz köthető problémák, preventív és korrektív lehetőségek
- A mozgás és manipuláció mint a fejlesztés fő területe
- A zene és a rajz szerepe a prevenció és korrekció fejlesztésben
- A játék szerepe a prevenció, korrekció fejlesztésben, fejlesztő játékok alkalmazásának gyakorlati lehetőségei;
- Tehetséggondozás.

Követelmények:

Kulcsfontosságú kompetenciák, amelyek minden tantárgyhoz kapcsolhatók:

Legyenek képesek:

- A beszédkészség a kifejező készség fejlesztésére.
- A szövegértés fejlesztésére a problémák, feladatok megoldása során.
- A kooperatív technikák, a differenciált foglalkoztatások tervezésére, vezetésére.
- A gyerekek motiválására, tudják érdekeltté tenni őket a tanulásban.

- Ismerjék a különböző modellek szerepét a gondolkodás fejlesztésében, hogy mindenki ki tudja alakítani saját rendszerét.
- A térlátás, a térszemlélet fejlesztése minden szaktanár feladata.
- Ismerjék fel a diszkalkuliás, diszlexiás és diszgráfiás gyerekek szaktárgyi fejlesztési lehetőségeit.
- Lássák meg az adott tárgyban a részképesség-zavarokra vonatkozó prevenciós és korrekciós lehetőségeket.
- Legyenek képesek a beilleszkedési nehézségek felismerésére és kezelésére.
- Tudjanak egyénre szabottan és differenciáltan fejleszteni.

Kötelező irodalom:

Lénárd Ferenc: A problémamegoldó gondolkodás. Akadémiai Kiadó, Budapest, 1984.

Fisher, Robert: Hogyan tanítsuk a gyerekeinket gondolkodni? Műszaki Könyvkiadó, Budapest, 2000.

Ajánlott irodalom:

Lázár Katalin: Népi játékok, Planétás Kiadó, Budapest 1997.

Pinczésné Palásthy Ildikó - Girasek János – Kathyné Mogyoróssy Anita: A differenciált fejlesztést segítő vizsgálati módszerek. KFRTKF. Debrecen, 2000.

Pinczésné Palásthy Ildikó - Girasek János – Kathyné Mogyoróssy Anita (szerk.): Szemelvények a differenciált fejlesztés témaköréből. Szöveggyűjtemény. KFRTKF. Debrecen, 2004.

Tátrai Zsuzsanna- Karácsony Erika: Jeles napok, ünnepi szokások, Planétás Kiadó, Budapest, 1997.

Diagnosztika

A tantárgy neve, kódja	Kontakt órák	Kredit	Zárási forma	Státusz	Ajánlott félév	Előfeltételek
Diagnosztika FFDIA1E	5+5	5	gyj	K	I.	-

A tantárgy oktatásának célja:

- A hallgató ismerjen meg a kompetencia-körébe tartozó, szűrő és diagnosztizáló eljárásokat és eszközöket.
- Ismerje meg és értelmezze az eljárások és eszközök közötti különbségeket.
- Váljon képessé a kapott eredményeket értelmezni és arra alapozva a fejlesztést megtervezni, majd irányítani.

A tananyag tartalma:

- Komplex szűrések a fejlesztőpedagógus szolgálatában: a szűrőeljárások menete, etikája, kompetenciája, az eredmények értékelése.
- Az értelmi fejlettség, tanulási képességek mérésére, szűrésére szolgáló eljárások elemzése
- Bender (A, B)-teszt
- MSSST (Meeting Street School Szűrőteszt)
- Kognitív Profil Teszt
- Frostig-teszt,
- Goodenough-teszt
- DPT
- GMP

Követelmény:

- Ismerje a tanulócsoporthoz fejlettségi szintjének mérésére alkalmazható alapmódszereket.
- Ismerje a tanulási zavarok szűrésére és diagnosztizálására alkalmas módszereket
- Legyen képes a kapott eredmények értelmezésére
- Legyen képes a kapott eredményekre alapozva a fejlesztést megtervezni
- Legyen tisztában a kompetencia-határaival, és a fejlesztő szakemberek körével

Kötelező irodalom:

Pinczésné dr. Palásthy Ildikó - Girasek János – Kathyné Mogyoróssy Anita (szerk.): A differenciált fejlesztést segítő vizsgálati módszerek gyűjteménye, KFRTKF, Debrecen, 2003.

Ajánlott irodalom

- Mesterházi Zsuzsa (szerk.): Diszkalkuliáról pedagógusoknak, BGGYTF, Budapest, 1996.
- Mesterházi Zsuzsa (Szerk.): Gyógypedagógiai Lexikon. ELTE BGGYTF, Budapest, 2001.
- Porkolábné Balogh Katalin: Kudarc nélkül az iskolában, ALEX- typo, Budapest., 1993.
- Porkolábné Balogh Katalin (szerk.): Iskolapszichológia, Tankönyvkiadó, Budapest, 1988.
- Vajda Zsuzsanna: Nevelés, pszichológia, kultúra. Dinasztia, 1997.
- Zsoldos Márta – Sarkady Kamilla: Szűrőeljárás óvodáskorban a tanulási zavar lehetőségének vizsgálatára: MSSST, BGGYTF.

Tanulásiirányítás, folyamattervezés és szervezés

A tantárgy neve, kódja	Kontakt órák	Kredit	Zárási forma	Státusz	Ajánlott félév	Előfeltételek
Tanulásiirányítás, folyamattervezés és szervezés FFTIF1E	10+10	8	gyj	K	III.	-

A tárgy oktatásának célja:

A differenciált tanulás, tanítás feltételeinek, lehetőségeinek megismertetése. A differenciált tanulás-tanítás folyamata, tervezése, szervezése és irányítása. A lehetőségek, alternatívák megismertetése. A fejlődési-fejlesztési tervek. (EFT) Fejlesztési tervezetek - modulok, témahetek, projektek, tantárgyblokkok, stb. tervezésének, szervezésének, irányításának kérdéskörei. Tanításiirányítási modellek. Tanulási és tanítási stratégiák: individuális – szociális kompetenciák fejlesztési lehetőségei.

A tananyag tartalma:

- A differenciálás és a személyiségfejlesztés: a fejlettség megállapítása – a tananyag eszközjellegének biztosítása –tervezés – szervezés – irányítás - módszerek – technikák összefüggésének feltárása – a nyílt és zárt oktatási koncepció.
- Az EFT. A tanulási tanítási stratégiák – kompetenciák fejlesztésének lehetőségeik. Párhuzamos szervezés.
- A differenciálás szervezeti kérdései: csoportos – páros – egyéni – részben egyéni – individualizált tanulási helyzetek – direkt és indirekt irányítás kérdései.
- Szervezési eljárások – modulok, témahét, projekt, tantárgyblokkosítás.

Követelmény:

Portfólió /munkaportfólió készítése:

- Legyen képes szakirodalom feldolgozására
- Önreflexiók megfogalmazásra
- Tudjon EFT-t készíteni.
- Egy foglalkozást jegyzőkönyvezni, elemezni, reflexiókat hozzáfűzni.
- Fogalmazzon meg szakmai önreflexiókat.

Kötelező irodalom:

Horváth Attila: Kooperatív technikák. IFA, Budapest, 1998.

Dr. Spencer Kagan: Kooperatív Tanulás. Önkonet Kft., Budapest, 2001.

M. Nádas Mária: Az adaptív pedagógia. Tankönyvkiadó Budapest, 2005.

Ajánlott irodalom:

Girasek- Pinczésné dr. Palásthy Ildikó – Kathyné Mogyoróssy Anita: A differenciált fejlesztést segítő mérési módszerek KFRTKF, Debrecen, 2000.

Waters Derek: A projekt anatómiája. In: A gyógypedagógia új utjain. / szerk.: Zászkaliczkay Péter és mtsai/, Pozsony, 1997.

Arany – Girasek –Pinczésné dr.- Sassné dr.: A differenciált fejlesztés oktatásának pszichológiája KFRTKF, Debrecen, 1997.

Tehetséggondozás

A tantárgy neve, kódja	Kontakt órák	Kredit	Zárási forma	Státusz	Ajánlott félév	Előfeltételek
Tehetséggondozás FFTEG1E	10+5	5	k	K	III.	-

A tantárgy oktatásának célja:

A pedagógiai szemléletmódban olyan orientáció beállítása, mely által értékpreferenciaként jelenik meg a tehetséges tanulók képzésének minél hatékonyabbá tétele a tanítói munka bármely területén. A szükséges tennivalók megítélésében való kompetenciakészség, és az iskolai általános és tantárgy specifikus tehetségfejlesztő programok összeállítására való képességek kialakítása.

A tananyag tartalma:

- A tehetségfogalom több szempontú értelmezése, a tehetségnevelés történetének főbb állomásai, a legjelentősebb vizsgálatok, a tehetség és intelligencia, tehetség és kreativitás összefüggései.
- Tehetségtípusok (Gardner-féle teszt), tehetségprofil megállapítása, az eltérő tehetségtípusok jellemzői, tulajdonságlisták (Renzulli-Hartman skála).
- Tehetségazonosítás és diagnosztika.
- Iskolai tehetségfejlesztő programok, gyorsítás, gazdagítás. Tehetségfejlesztő általános- és középiskolák Magyarországon. Alul ellátottság és képességeik alatt teljesítő tehetségesek. Az iskolához csatlakozó intézményhálózat és működése.
- A családi nevelés hatása a tehetségfejlesztésben, a tehetséges gyerekek szocioemocionális fejlődése. Szülői nevelési stratégiák.
- A tehetségesek tanárai. Gazdagító programok összeállításának és alkalmazásának elméleti és gyakorlati problémái.

Követelmény:

- Aktív részvétel a foglalkozáson, egyéni felkészülés során szerzett ismeretek és fejlesztő technikák bemutatása.
- A felsorolt irodalomból egy választott mű vagy részletének feldolgozása.

Kötelező irodalom:

Dávid Imre: Tehetségdiagnosztika, KLTE, 1999.
Gyarmathy Éva: A tehetségről, Miskolc, 2001.

Ajánlott irodalom:

Harsányi István: Tehetségvédelem, MTT, Budapest, 1994.

Howard Gardner: Rendkívüliek, Budapest, 1998.

Martinkó József: A Magyar Tehetséggondozó Társaság története, Juventus 96 Bt., 1999.

Tóth László: Tehetségkalauz, KLTE, 1996.

Czeizel Endre: Sors és tehetség, Budapest, 1997.

Fejlesztés mozgással

A tantárgy neve, kódja	Kontakt órák	Kredit	Zárási forma	Státusz	Ajánlott félév	Előfeltételek
Fejlesztés mozgással FFVAL1E	0+15	5	ma	Szv	III.	-

A tantárgy oktatásának célja:

- Felismertetni a gyermek rész képességeinek és a mozgásának a fejlődése közötti összefüggést.
- Tudatosítani, hogy a mozgásfejlődés a magzati korban, az idegrendszer különböző központjainak a kialakulásáig vezethető vissza.
- Rámutatni a tanulási zavarok korrekciójának egy kiegészítő vagy alternatív útjára.

A tananyag tartalma:

- A magzati fejlődés: a szenzoros központok kialakulásának sorrendje és egymásra épülése.
- Kisgyermekkorai mozgásfejlődés lépései, mozgástípusok és azok összefüggése a tanuláshoz szükséges rész képességekkel.
- Mozgássorok, eszközök és mozgásfajták – példák egy foglalkozás felépítésére.

Követelmény:

- Legyen képes a témával kapcsolatos elméleti ismeretekből beszámoló tartására,
- Egy mozgásalapú fejlesztő program bemutatására, jellemzésére szemináriumi dolgozat formájában.

Kötelező irodalom:

Huba Judit: Pszichomotoros fejlesztés a gyógypedagógiában. Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Tanárképző Főiskola, 1992.

Ajánlott irodalom:

Várkonyi Ágnes: A szenzomotoros fejlődés zavarainak korai felismerése. Haynal Imre Egészségtudományi Egyetem Egészségügyi Főiskolai Kar, Budapest, 1997.

Lennart Nilsson: Gyermek születik, Medicina Kiadó, Budapest, 1981, 14-136.p.

Salló Katalin-Tóth Judit: Problémás a gyerek? A rész képességzavarok kialakulása, felismerése és kezelése. Litterova Nova, Budapest, 5-37.p.

Fejlesztő játékok

A tantárgy neve, kódja	Kontakt órák	Kredit	Zárási forma	Státusz	Ajánlott félév	Előfeltételek
Fejlesztő játékok FFVAL2E	0+15	1	ma	Szv	IV.	-

A tantárgy oktatásának célja:

- Felismerni, hogy a különböző hagyományos játékok felhasználhatóak a fejlesztő munkában.
- A fejlesztő játékok sokoldalú felhasználása, feladatok készítése.
- Felismerni a játékok hibáit és gátjait.

A tananyag tartalma:

- A hagyományos és fejlesztő játékok, mint a fejlesztés eszközei.
- A hagyományos és fejlesztő játékok hibái.
- Játék, mint feladat.
- Feladatlapok, foglalkoztató füzetek.

Követelmény:

- Tudjon öt, szabadon választott játékot elemezni.
- A választott játékokhoz öt-öt, egymásra épülő feladatot állítson össze.
- Legyen képes egy foglalkoztató vagy fejlesztő feladatlap gyűjtemény bemutatására és elemzésére.
- A választott foglalkoztató vagy fejlesztő feladatlapgyűjtemény öt oldalához egymásra épülő feladat- vagy kérdéssorok összeállítására.

Kötelező irodalom:

Mesterházi Zsuzsa (szerk.) (é.n.): Diszkalkúliáról – pedagógusoknak. Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Tanárképző Főiskola

Ajánlott irodalom:

Márkus Attila: Számok számolás számolászavarok. Pro Die Kiadó, Budapest, 2007.

Gyarmathy Éva: Diszlexia. Specifikus tanítási zavar. Lélekben Otthon Kiadó, Budapest, 2007, 31-38.p., 76-79.p., 87-162.o., 193-226.p.

Szautner Jánosné: „Nebuló” Látom, hallom, csinálom: Tudom! Városi Nevelési Tanácsadó, Szolnok, 1995.

GYAKORLAT

Mentálhigiénés csoport I.

A tantárgy neve, kódja	Kontakt órák	Kredit	Zárási forma	Státusz	Ajánlott félév	Előfeltételek
Mentálhigiénés csoport I. FFMHC1E	0+15	1	ma	K	I.	-

A tantárgy oktatásának célja:

- Mentálhigiénés elméleti és gyakorlati alapok, a lelki egészségvédelemmel kapcsolatos szükségletek megismerése, felismerése.
- Mentálhigiénés preventív és korrekciós módszerek, eszközök alkalmazása a pedagógiai (iskola, család) munkában-a kompetencia-határokat megtartva.

A tananyag tartalma:

- Ön- és társismeret:
  - önfeltárás, önértékelés, énkép, önjelölés,
  - társismeret, kapcsolatfejlesztés, együttműködés
  - életút kritikus periódusai
- Hatékony kommunikáció technikái
- Konfliktusok fajtái, konfliktuskezelés módjai, megoldása
- Krízis, krízisintervenció
- Iskolai mentálhigiéné:
  - pedagógus kiégési szindrómák
  - tanulók beilleszkedési, párkapcsolati, életvezetési nehézségei
  - pszichoszomatikus elváltozások
  - segítő magatartás, módszer
- Elméleti ismeretek:
  - mentálhigiéné értelmezése, története, koncepciói, feladata
  - a mentálhigiéné alapjai: empátia, félelem, szorongás, stressz, agresszió, krízis
  - preventív és korrekciós munka iskolai feladatai

Követelmény:

- Folyamatos részvétel a foglalkozásokon
- Swot-analízis készítése (erősségei, gyengeségei, lehetőségei, korlátai) önértékelés
- Ismerjék a mentálhigiéné interdiszciplináris jellemzőit, valamint az iskolai mentálhigiéné (tanár, diák) sajátosságait, társadalmi háttértevéteit
- Képesek legyenek a felmerülő problémákat összefüggésükben értelmezni és elemezni
- Ön- és társismeretük folyamatos fejlesztése

- Alkalmasak legyenek az iskolai mentálhigiéné preventív és korrekciós feladatainak ellátására
- Együttműködés a preventív és korrekciós munkát segítő szakemberekkel és intézményekkel

Kötelező irodalom:

Bagdy – Telkes: Személyiségfejlesztő módszerek az iskolában, Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 1988.

Ajánlott irodalom:

Gerevich J.: Közösségi mentálhigiéné, Gondolat Kiadó, Budapest, 1986.

Hárdi István: A lélek egészsége, Springer Hungarica Kiadó, Budapest, 1992

Vidáné dr. Nagy Emese (szerk.): A mentálhigiéné alapjai, KFRTKF, Debrecen, 1999.

Mentálhigiénés csoport II.

A tantárgy neve, kódja	Kontakt órák	Kredit	Zárási forma	Státusz	Ajánlott félév	Elő-feltételek
Mentálhigiénés csoport II. FFMHC2E	0+15	2	ma	K	II.	FFMHC1E

A tantárgy oktatásának célja:

- Segítse a több éve pályán lévő pedagógust a viselkedés (önmaga és mások) háttértényezőinek felismerésében, a pedagógiai képességeinek, lehetőségeinek feltárásában, kreativitásának felszabadításában, tudatosításában, a problémák kezelésének egyéni gyakorlatában.

A tananyag tartalma:

- Csoportszerveződés – csoport és külvilág kapcsolata, a csoport felelősségének tudatosítása.
- A felszín megmutatása – ismerkedés a csoporttal.
- Múltbéli és térben távoli érzések leírása – életünk mérföldköveinek felvillantása és vállalása.
- Itt és most érzések kifejezése – érzések felvállalása, elutasítás – elfogadás.
- A bizalom légkörének kialakítása – közvetlen interperszonális érzések kifejezése, empátia.
- A felszín széttörése – személyes érintettségű anyag feltárása.
- Önfogadás, mint a változás kezdete.
- Visszajelzések adása és kapása, konfrontáció, elfogadás.
- Pozitív érzelmi odafordulás, valódi érzelmek kifejezése, bizalombeli légkör.
- Viselkedésbeli változás.
- Saját erőforrásaink – értékrendszer, készség, képesség, személyes stílus, lehetőségek és veszélyek.

Követelmény:

- Folyamatos, aktív részvétel a foglalkozásokon.
- Önfeltáró technikák megismerése, tudatos felhasználása.

Kötelező irodalom:

Király J. – Kristály M.: Önismeret, emberismeret, Novorg Kiadó, Budapest, 1998.

Vidáné dr. Nagy Emese (szerk.): Játéktár, KFRTKF, Debrecen, 1998.

Ajánlott irodalom:

Kósáné Ormai Vera: Személyiségfejlesztő játékok, OKI, Budapest

Bagdy – Telkes: Személyiségfejlesztő módszerek az iskolában, Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 1988.

Pedagógiai esetelemző csoport I.

A tantárgy neve, kódja	Kontakt órák	Kredit	Zárási forma	Státusz	Ajánlott félév	Előfeltételek
Pedagógiai esetelemző csoport FFPES1E	0+15	3	ma	K	III.	-

A tantárgy oktatásának célja:

- Megismertetni a különböző intézményekben készített szakvélemények típusait.
- Feladatok megfogalmazása és a fejlesztő munka megtervezése a szakvélemények alapján a kompetencia szem előtt tartásával.
- Pedagógiai szakvélemény szempontjai.

A tananyag tartalma:

Különböző intézményekben készített szakvélemények típusai

- A szakvélemény részei, nyelve
- Fejlesztendő területek meghatározása, a feladatok meghatározása
- Pedagógiai jellemzés (szakvélemény) készítése

Követelmény:

- Legyen képes egy szakértői vélemény értelmezése
- Tudjon a szakértői vélemény és/vagy egy diagnosztizáló eszközzel végzett vizsgálati eredmény alapján a fejlesztendő területeket kidolgozni, részletezni, a feladatokat megfogalmazni

Kötelező irodalom:

Martonné Tamás Márta (szerk.): Fejlesztő pedagógia. ELTE Eötvös Kiadó, Budapest, 2002, 201-283.p.

Pedagógiai esetelemző csoport II.

A tantárgy neve, kódja	Kontakt órák	Kredit	Zárási forma	Státusz	Ajánlott félév	Előfeltételek
Pedagógiai esetelemző csoport II. FFPES2E	0+15	2	ma	K	IV.	FFPES1E

A tantárgy oktatásának célja:

A segítő-támogató attitűd elmélyítése az általánostól eltérően fejlődő gyermekekkel és szüleikkel kapcsolatban.

Az alapozó elméleti és gyakorlati ismeretek segítségével legyenek képesek a hallgatók egy konkrét eset teljes részletességgel történő áttekintésére és ismertetésére.

A tananyag tartalma:

- a problémacentrikus esetismertetés szabályai
- az esetelemzés technikái
- együttműködés más segítő szakmák képviselőivel
- együttműködés a szülőkkel és pedagógusokkal

Követelmény:

- Ismerje az esetismertetés szabályait.
- Ismerje azokat a lélektani folyamatokat, amelyek jellemzik az általánostól eltérően fejlődő gyermekek szüleit.
- Legyen képes a probléma oki hátterének feltárására, a tünetek értelmezésére és rendszerben, egységben szemlélésére, a fejlesztési lehetőségek és koncepciók felvázolására, beleértve az érintettekkel való együttműködést.
- Legyen tisztában a kompetencia-határaival, és a fejlesztő szakemberek körével

Kötelező irodalom:

Pinczésné Palásthy Ildikó - Girasek János – Kathyné Mogyoróssy Anita (szerk.): A differenciált fejlesztést segítő vizsgálati módszerek gyűjteménye, KFRTKF, Debrecen, 2003.

Pinczésné Palásthy Ildikó - Girasek János – Kathyné Mogyoróssy Anita (szerk.): Szemelvények a differenciált fejlesztés témaköréből, KFRTKF, Debrecen, 2004.

Ajánlott irodalom:

Arany Erzsébet – Girasek János – Pinczésné Palásthy Ildikó – Sassné Kiss Gabriella: A differenciált fejlesztés pedagógiája és pszichológiája, KFRTKF, Debrecen, 1990.

Bagdy – Telkes: Személyiségfejlesztő módszerek az iskolában, Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 1988.

Bödör Jenő: Korrekciós nevelés, Tankönyvkiadó, Budapest, 1983.

Golnhofer Erzsébet: Az esettanulmány, Műszaki Könyvkiadó, Budapest, 2001.

Porkolábné Balogh Katalin: Kudarc nélkül az iskolában, ALEX- typo, Budapest, 1993.

Hospitálás I.

A tantárgy neve, kódja	Kontakt órák	Kredit	Zárási forma	Státusz	Ajánlott félév	Előfeltételek
Hospitálás I. FFHOS1E	0+15	1	ma	K	I.	-

A tantárgy oktatásának célja:

- A különböző összetételű heterogén tanulócsoportok tanulási jellemzőinek, viselkedésének, magatartásának megismerése.
- A különböző fejlődési hátrányokkal küzdő tanulók jellemzőinek felismerése a tanult elmélet alapján.
- A fejlesztési folyamatok céljainak felismerése.
- Egyéni és csoportos fejlesztés modelljei

A tananyag tartalma:

- A gyakorlati helyszín bemutatása (tanulóközösségek, az iskola célja, minőségbiztosítás, differenciált fejlesztési koncepciók stb.)
- Egyéni foglalkozás – kiemelten (egyéni fejlesztés, habilitáció, rehabilitáció, logopédia stb.)
- Egyéni foglalkozás osztálytermi folyamat részeként (mastery learning)
- Egyéni foglalkozás osztálytermi folyamat részeként (kooperatív)
- Fejlesztés - nyelvtan, matematika, testnevelés, természetismeret
- Montessori pedagógiája SNI csoportban
- Megbeszélés

Követelmény:

A portfólió részeként hospitálási jegyzőkönyvet készíteni, ami terjedjen ki a tanulók megfigyelésére, fejlődési zavar felismerésére, fejlesztési feladatokra.

Hospitálás II.

A tantárgy neve, kódja	Kontakt órák	Kredit	Zárási forma	Státusz	Ajánlott félév	Előfeltételek
Hospitálás II. FFHOS2E	0+20	3	ma	K	II.	FFHOS1E

A tantárgy oktatásának célja:

- A differenciált tanulás, tanítás feltételeinek, lehetőségeinek megismertetése
- A differenciált tanulás-tanítás folyamata, tervezése, szervezése és irányítása
- A lehetőségek, alternatívák megismertetése
- A fejlődési-fejlesztési tervek. (EFT) Fejlesztési tervezetek - modulok, témahetek, projektek, tantárgyblokkok, stb. tervezésének, szervezésének, irányításának kérdéskörei. Tanításirányítási modellek
- Tanulási és tanítási stratégiák: individuális – szociális kompetenciák fejlesztési lehetőségei

A tananyag tartalma:

- A differenciálás és a személyiségfejlesztés: a fejlettség megállapítása – a tananyag eszközjellegének biztosítása –tervezés – szervezés – irányítás - módszerek – technikák összefüggésének feltárása – a nyílt és zárt oktatási koncepció
- Az EFT. A tanulási tanítási stratégiák – kompetenciák fejlesztésének lehetőségeik. Párhuzamos szervezés
- A differenciálás szervezeti kérdései: csoportos – páros – egyéni – részben egyéni – individualizált tanulási helyzetek – direkt és indirekt irányítás kérdései
- Szervezési eljárások – modulok, témahét, projekt, tantárgyblokkosítás

Követelmény:

- Portfólió /munkaportfólió készítése:
- A feldolgozott témák leírása, kiegészítése szakirodalmi adatokkal – önreflexiók
- EFT készítése
- Egy foglalkozás megfigyelési jegyzőkönyve, elemzése, reflexiók
- Szakmai önreflexiók

Kötelező irodalom:

Horváth Attila: Kooperatív technikák IFA, Budapest, 1998.

Dr. Spencer Kagan: Kooperatív Tanulás. Önkonet Kft., Budapest, 2001.

M. Nádas Mária: Az adaptív pedagógia. Tankönyvkiadó Budapest, 2005.

Ajánlott irodalom:

Girasek- Pinczésné dr. Palásthy Ildikó -: A differenciált fejlesztést segítő mérési módszerek KFRTKF, Debrecen, 2000.

Waters Derek: A projekt anatómiája. In: A gyógypedagógia új útjain. / szerk.: Zászkaliczkay Péter és mtsai/, Pozsony, 1997.

Arany – Girasek –Pinczésné dr.- Sassné dr.: A differenciált fejlesztés oktatásának pszichológiája KFRTKF, Debrecen, 1997.

TANULÁSIRÁNYÍTÁSI GYAKORLAT

ÚTMUTATÓ

Fejlesztőpedagógus Szakirányú továbbképzési szak TANULÁSIRÁNYÍTÁSI GYAKORLAT

3. félév

0+25 gyj

4 kredit

A gyakorlat oktatásának célja:

Tájékozódás és tapasztalatszerzés óvodai, iskolai csoportokban, az egyéni és kiscsoportos fejlesztő tanulásirányítási tevékenységben.

A tananyag tartalma:

- hospitálás fejlesztőfoglalkozásokon,
- szakértői vélemények, dokumentumok tanulmányozása,
- fejlesztési tervek készítési szempontjai, elemzése,
- egy tanuló vagy egy fejlesztő kiscsoport fejlesztésének vagy egy pedagógus fejlesztőtevékenységének nyomon követése, a megfigyelték leírása.

Követelmény:

- A hallgató legyen képes szakértői vélemények értelmezésére
- Ismerje fel és tudja megfogalmazni fejlesztésre szoruló gyermek szükségleteit
- Tudjon egyéni és csoportosfejlesztési tervet készíteni
- Legyen képes a fejlődés nyomon követésére, az eredmények hospitálási naplóban való lejegyzésére
- Legyen tudatában saját kompetenciáinak, kompetenciahatárainak, és ismerje fel a szakemberekkel, pedagógusokkal való együttműködés irányait és formáit

Kötelező irodalom:

Demeter Gáborné: Egyéni fejlesztési terv. Nemzeti Tankönyvkiadó Zrt. Budapest, 2009.

Demeter Gáborné: Módszertani útmutató. Nemzeti Tankönyvkiadó Zrt. Budapest, 2010.

BEFOGADÓ NYILATKOZAT

Fejlesztőpedagógus
Szakirányú továbbképzési szak
TANULÁSIRÁNYÍTÁSI GYAKORLAT
3. félév

Vállaljuk, hogy ....., a
Debreceni Református Hittudományi Egyetem fejlesztőpedagógus hallgatója,
intézményünkben .....-tól.....-ig
.....(név)
.....,végzettségű gyakorlatvezető
irányításával fejlesztőpedagógiai tanulásirányítási gyakorlatát teljesítse.

Dátum:.....

.....
intézményvezető

.....
gyakorlatvezető

P.h.

IGAZOLÓLAP

**Fejlesztőpedagógus
Szakirányú továbbképzési szak
TANULÁSIRÁNYÍTÁSI GYAKORLAT
3. félév**

Igazolom, hogy....., a
Debreceni Református Hittudományi Egyetem hallgatója intézményünkben
.....-tól.....-ig
.....gyakorlatvezető
irányításával fejlesztőpedagógiai tanulásirányítási gyakorlatát teljesítette.

A hallgató az alábbi feladatokat végezte el:

.....
.....
.....
.....

Teljesítményének rövid jellemzése:

.....
.....
.....
.....

Javasolt gyakorlati érdemjegye (betűvel és számmal):.....

Dátum:.....

.....
gyakorlatvezető

P.h.

ÚTMUTATÓ
Fejlesztőpedagógus
szakirányú továbbképzési szak
TANULÁSIRÁNYÍTÁSI GYAKORLAT
4. félév
0+60 gyj 17 kredit

A gyakorlat oktatásának célja:

Tájékozódás és tapasztalatszerzés óvodai, iskolai csoportokban, egyéni és kiscsoportos fejlesztő tanulásiirányítási tevékenységben.

A tananyag tartalma:

- hospitálás fejlesztőfoglalkozásokon,
- szakértői vélemények, dokumentumok tanulmányozása,
- fejlesztési tervek elemzése, készítése,
- fejlesztőfoglalkozások tartása, dokumentálása

Követelmény:

- A hallgató legyen képes szakértői vélemények értelmezésére
- Ismerje fel és tudja megfogalmazni fejlesztésre szoruló gyermek szükségleteit
- Tudjon egyéni és csoportosfejlesztési tervet készíteni, egyéni és csoportos fejlesztőfoglalkozást, differenciált tanórát vezetni, elemezni
- Legyen képes a fejlődés nyomonkövetésére, az eredmények felismerésére, dokumentálására,
- Ismerje fel a szakemberekkel, intézményekkel való együttműködés irányait és formáit.
- A gyakorlat során 20 foglalkozást, órát kell önállóan, tutori kontroll mellett tartania. A gyakorlat egészét, a felkészülést, foglalkozásvezetést, elemzéseket együttesen minősíti a tutor érdemjeggyel.

Kötelező irodalom:

Demeter Gáborné: Egyéni fejlesztési terv. Nemzeti Tankönyvkiadó Zrt. Budapest, 2009.
Demeter Gáborné: Módszertani útmutató. Nemzeti Tankönyvkiadó Zrt. Budapest, 2010.

BEOFGADÓ NYILATKOZAT

Fejlesztőpedagógus
Szakirányú továbbképzési szak
TANULÁSIRÁNYÍTÁSI GYAKORLAT
4. félév

Vállaljuk, hogy ....., a
Debreceni Református Hittudományi Egyetem fejlesztőpedagógus hallgatója,
intézményünkben .....-tól.....-ig
.....(név)
.....,végzettségű gyakorlatvezető
irányításával 60 órás fejlesztőpedagógiai tanulásirányítási gyakorlatát teljesítse.

Dátum:.....

.....
intézményvezető

.....
gyakorlatvezető

P.h.

IGAZOLÓLAP

**Fejlesztőpedagógus
Szakirányú továbbképzési szak
TANULÁSIRÁNYÍTÁSI GYAKORLAT
4. félév**

Igazolom, hogy....., a
Debreceni Református Hittudományi Egyetem hallgatója intézményünkben
.....-tól.....-
ig.....gyakorlatvezet
ő irányításával 60 órás fejlesztőpedagógiai tanulásirányítási gyakorlatát teljesítette.

A hallgató az alábbi feladatokat végezte el:

.....
.....
.....
.....

Teljesítményének rövid jellemzése:

.....
.....
.....
.....

Javasolt gyakorlati érdemjegye (betűvel és számmal):.....

Dátum:.....

.....
gyakorlatvezető

P.h.

MUNKANAPLÓ

Fejlesztőpedagógus Szakirányú továbbképzési szak

ZÁRÓ TANULÁSIRÁNYÍTÁSI GYAKORLAT

4. félév

Tevékenységek:

1. Hospitálás, szakmai anyagok tanulmányozása 10 óra
2. Felkészülés 20 óra
3. Önálló foglalkozás-, tanórávezetés 20 óra
4. Megbeszélés, dokumentáció 10 óra

Készítette:

Gyakorlat helyszíne:

Gyakorlatvezető neve:

Foglalkozás	Jellege (egyéni, kiscsoportos fejlesztés, differenciált óra)	Időpont	Feladat	Mentor aláírása
1.				
2.				
3.				
4.				
5.				
6.				
7.				
8.				
9.				
10.				
11.				
12.				
13.				
14.				
15.				
16.				
17.				
18.				
19.				
20.				

ÖSSZEVONT SZIGORLAT (II. félév)

TÉTELEK

1. A magatartási rendellenességek fogalma, kialakulásának különböző okai, magyarázó elméletei, rendszerezési lehetőségei.
2. Neurotikus és pszichoszomatikus tünetek iskoláskorban. A családi és az iskolai háttér feltárása.
3. Az agresszív viselkedési zavar kialakulásának okai, tünetei, iskolai megnyilvánulási módjai.
4. A hiperaktivitás kialakulásának okai. Az anya-gyermek kapcsolat szerepe a tünetegyüttesben. A pedagógus feladatai.
5. A tanulási korlátok rendszere.
6. A részképességzavarok diagnosztikája.
7. Készségfejlesztő differenciáló eljárások, módszerek tanulási zavarral küzdő gyermekeknél (egyéni, páros, kiscsoportos technikák). A szervezés pedagógiai kérdései.
8. A differenciáló/fejlesztő pedagógus együttműködési lehetőségei más szakemberekkel, különböző pedagógiai szakszolgálatokkal (Konzultáció, tanácsadás, „kijáró” szakpedagógus, orvos, pszichológus, stb.), a családdal.
9. Az olvasási nehézség okai, fejlesztési lehetőségek az óvodában és az iskolában.
10. A beszédfejlesztés, nyelvi tudatosítás lehetőségei gyermek- és serdülőkorban.
11. A discalculia tünetei. A matematikai képességek differenciált fejlesztési lehetőségei.
12. A problémamegoldó gondolkodás fejlesztése a szöveges feladatok megoldása során.
13. A differenciált fejlesztés értelmezése, lehetőségei és módszerei a természetismeret műveltségi területen.
14. A differenciálás lehetőségei a zenei nevelésben.
15. Egyéni és életkori sajátosságok figyelembevétele a differenciált vizuális nevelésben. A vizuális nevelés tevékenységformái, differenciálási lehetőségei.
16. A differenciált mozgásfejlesztés és szerepe a tanulási és magatartási zavarok korrekációjában.
17. A technika tantárgy nyújtotta lehetőségek a tanulási és magatartási problémával küzdő gyerekek oktatásában, nevelésében.

A változtatás jogát fenntartjuk.

ZÁRÓVIZSGA (IV. félév)

TÉTELEK

1. A fejlődés és fejlesztés főbb elméleti koncepciói, a fejlődés tényezői. A fejlődési eltérések értelmezése, rendszerezése, megjelenésük a pedagógiai gyakorlatban
2. A magatartási problémák fogalom értelmezése, a neurotikus tünetképződés folyamatai, típusai
3. Az agresszív viselkedési zavar kialakulásának okai, tünetei, iskolai megnyilvánulási módjai. Devianciák, veszélyeztetettség
4. A tanulási korlátok és tanulási zavar fogalma, magyarázóelméletei, oki háttere, típusai
5. Az iskolai tanulást meghatározó pszichikus funkciók rendszere és fejlődése
6. Részképeesség-kiesések feltárása a pedagógiai gyakorlatban: a fejlesztés elméleti és gyakorlati lehetőségei. A fejlesztőpedagógus lehetőségei és kompetenciahatárai
7. Komplex szűrések a fejlesztőpedagógus szolgálatában: a legfontosabb szűrőeljárások menete, etikája, kompetenciája, az eredmények értékelése
8. Az egyéni és kiscsoportos fejlesztés tervezése
9. Adaptivitás a pedagógiai gyakorlatban. Egységesség és differenciálás. Nyílt és zárt oktatási koncepció
10. A tanulásirányítás direkt és indirekt formái. Tanulási-tanítási stratégiák – módszerek, struktúrák, szervezési módok
11. A diszlexia és diszgráfia diagnosztikai kritériumai, háttértényezői, típusai. Prevenációs és korrekciós lehetőségek az óvodában, iskolában
12. A diszkalkulia okai, diagnosztikai kritériumai. A megelőzés lehetőségei, a fejlesztés eszközei, módszerei
13. Differenciálási lehetőségek az ismeretszerzés folyamatában – egy szabadon választott környezetismereti, természetismereti témakör aspektusából
14. Mozgáskoordinációs zavarok felismerése, korrekciója. A mozgás a tanulási és magatartási zavarok prevenciójában, korrekciójában
15. A készségtárgyak fejlesztőpedagógiai aspektusai – okok, tünetek, terápiás lehetőségek

A változtatás jogát fenntartjuk.